

Гінда А., здобувач вищої освіти,
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна
Науковий керівник: Хомишин І.Ю., д.ю.н., доцент

АДАПТАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ДО СТАНДАРТІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Розбудова демократичної правової держави потребує використання конституційних принципів та європейських стандартів у сфері управління державною службою. Оскільки Україна бере курс на інтеграцію до Європейського Союзу, то система державної служби потребує змін за методикою, яка застосовується для країн-кандидатів на членство в ЄС. Необхідно враховувати усі кардинальні зміни життя суспільства, глобалізацію та поширення використання інформаційно-комунікаційних технологій задля створення європейської моделі державної служби в Україні.

Управління державною службою повинне наближуватись до стандартів ЄС та спрямовуватися на забезпечення таких основних принципів: верховенства права, відкритості та прозорості, пропорційності (доцільності та відповідності), процедурної справедливості, своєчасного функціонування державного управління, професіоналізму та професійної етики.

Державна політика України щодо адаптації законодавства формується як складова частина правової реформи в Україні та спрямовується на забезпечення єдиних підходів до нормопроєктування, обов'язкового врахування вимог законодавства Європейського Союзу під час нормопроєктування, підготовки кваліфікованих спеціалістів, створення належних умов для інституціонального, науково-освітнього, нормопроєктного, технічного, фінансового забезпечення процесу адаптації законодавства України [1].

О.О. Губанов виділяє такі етапи адаптації державної служби до стандартів ЄС:

- 1) перший етап – визначення критеріїв адаптації, окреслення відповідного кола проблем у сфері публічної служби;
- 2) другий етап – вироблення пропозицій щодо адаптації на основі мети і завдань правового регулювання, порівняльно-правового аналізу актів, їх правової експертизи;
- 3) третій етап – затвердження переліку нормативно-правових актів, що потребують адаптації;
- 4) четвертий етап – синхронна розробка і прийняття нових нормативно-правових актів або внесення змін у чинне законодавство;

5) п'ятий етап – реалізація національного законодавства у сфері публічної служби, адаптованого до законодавства ЄС [2].

Практика Європейського Союзу засвідчує, що визначення сфери державної служби в країнах-кандидатів має відбуватися з урахуванням трьох критеріїв:

1) вертикальних меж, якими здійснюється поділ політичних та адміністративних посад («верхня межа») і держслужбовців та працівників державного сектору;

2) горизонтальних меж, якими визначається сукупність інститутів та органів, що підпадають під дію закону про державну службу, наділені специфічним статусом та регулюються трудовим законодавством;

3) матеріальних меж, якими встановлюється перелік аспектів державної служби, регулювання яких може здійснюватися нормами інших законів. Наприклад, питання оплати праці, пенсійних виплат тощо [3].

В Україні створено Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського союзу, який за організаційно-правовою формою є державною установою і належить до сфери управління Національного агентства України з питань державної служби. Центр утворено з метою поглиблення співробітництва між Україною та ЄС у сфері державної служби та державного управління, удосконалення механізму координації інституціонального забезпечення їх адаптації до стандартів ЄС, зокрема шляхом організації роботи з ефективного використання в Україні інструментів інституціональної розбудови ЄС Twinning, TAIEХ, SIGMA, підвищення професійного рівня державних службовців та поліпшення роботи з інформування суспільства з питань європейської інтеграції [4].

Водночас важливим напрямом трансформації державної служби в Україні в умовах Європейської інтеграції є фінансове співробітництво, залучення допомоги ЄС у рамках всеохоплюючої інституційної розбудови, інструментів Twinning, TAIEХ та забезпечення співпраці у рамках програми SIGMA.

Twinning – це засіб інституціональної розбудови і форма технічного співробітництва між органами влади держав-членів ЄС та країн-бенефіціарів. Цей інструмент має на меті допомагати країнам-бенефіціарам покращувати та підсилювати адміністративне функціонування органів державної влади, їх структуру, людські ресурси, управлінський потенціал, обмінюватись досвідом, передавати «ноу-хау» тощо.

TAIEХ – інструмент технічної допомоги та обміну інформацією, який забезпечує централізовано керовану короткострокову технічну допомогу в області зближення, застосування і забезпечення дотримання законодавства Європейського Союзу. Цей засіб пришвидшує координацію роботи щодо запитів про допомогу, а також надає індивідуальний досвід

для вирішення визначених питань в короткі терміни. Такі послуги проводяться у формі семінарів, практикумів, експертних та навчальних поїздок; тренінгів, експертних оцінок і послуг з переклад [4].

SIGMA – це програма підтримки вдосконалення врядування та менеджменту, один із найпрестижніших аналітичних центрів Європейського Союзу. Метою цієї програми є сприяння країнам-бенефіціарам у їхніх прагненнях до кращого державного управління, що дозволило б підвищити ефективність адміністрування та стимулювало б дотримання представниками державного сектору демократичних цінностей, етики та поваги до верховенства права; допомога у зміцненні потенціалу країн, що має сприяти вирішенню проблем глобалізації та підтримати інтеграційні плани країн до ЄС [4].

Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського союзу є одним із головних складників системи суб'єктів управління державною службою, від якої залежить якість європейської інтеграції України. Нормативно-правове забезпечення діяльності Центру адаптації державної служби до стандартів Європейського союзу наближається до європейських норм.

Отже, імплементація практики ЄС може відбуватись із застосуванням рекомендацій. Необхідно забезпечити створення та опублікування постійних звітів кожного відповідального органу про стан проведення адаптації законодавства України до законодавства ЄС, ретельно переглянути старі підходи, створити нову реформу державної служби в Україні на найближчі 5 років та в подальшому практично враховувати організаційно-правові аспекти адаптації державної служби до стандартів ЄС.

Література

1. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18.03.2004 № 1629-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 29. Ст. 367.

2. Губанов О.О. Етапи адаптації українського законодавства у сфері публічної служби до *acquis communautaire* Європейського Союзу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО*. Вип. 44. Том 2. 2017. С. 20-24.

3. Продаєвич О.С. Проходження державної служби в Україні: організаційно-правовий аспект: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Одеса, 2012. 238 с.

4. Питання Центру сприяння інституційному розвитку державної служби: Постанова Кабінету Міністрів України від 04.06.2008 № 528. *Офіційний вісник України*. 2008. № 41. Ст. 1367.